

Stanowisko 12/1/2023
stron pracowników, pracodawców oraz strony samorządowej
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach
z dnia 16 lutego 2023 r.

w sprawie
sytuacji komunalnych przedsiębiorstw wodociągowych i kanalizacyjnych

Strony Pracowników, pracodawców oraz strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach są zaniepokojone sytuacją komunalnych przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych. Z relacji przedstawionych przez stronę społeczną, odnoszących się do aktualnych trudności w funkcjonowaniu przedsiębiorstw wodociągowych w województwie śląskim, wynika, że kondycja finansowa tych przedsiębiorstw należy do niestabilnych i powinna budzić niepokój, prowadzący do stosowania rozwiązań niwelujących potencjalne jej skutki. Komplikacje te w głównej mierze wynikają z obecnych uwarunkowań gospodarczo-ekonomicznych, a bezpośrednio ze znaczących wzrostów cen energii, paliw, towarów i usług oraz wskaźników inflacji.

Przedsiębiorstwa wodociągowe – świadcząc niezbędne usługi użyteczności publicznej – ponoszą coraz to większe koszty działalności, przy czym nie mogą nie tyle w dowolny sposób, ale nawet proporcjonalny kształtować cen oferowanych usług. Organem regulacyjnym dla tychże firm, zatwierdzającym taryfę cen dostarczanej przez nie wody jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. Na podstawie ustawy z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, przedsiębiorstwa wodociągowe każdą zmianę wysokości taryfy muszą realizować w drodze wniosku taryfowego, kierowanego do regulatora w postaci Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie” bądź procedury skrócenia okresu obowiązywania dotychczasowych taryf lub po upływie trzyletniego okresu obowiązywania danej taryfy, składając nowy wniosek taryfowy.

Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” ma chronić odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem kosztów, co samo w sobie jest słuszne, jednak musi też brać pod uwagę wzrost kosztów funkcjonowania spółek, które w składanych wnioskach taryfowych skrupulatnie i rzetelnie uzasadniają konieczność zastosowania podwyżek cen wykonywanych usług, zwłaszcza jeżeli wyczerpały już inne ścieżki optymalizacji kosztów i podniesienie cen stanowi jedyną możliwość zbilansowania finansowego i uniknięcia strat.

Dlatego też strony Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego podejmujące przedmiotowe stanowisko apelują, by Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” realizując obowiązki regulatora cen wody właściwie i adekwatnie ważyło interesy zarówno odbiorców usług świadczonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak i samych przedsiębiorstw, które wraz z całym systemem wodociągowo-kanalizacyjnym należą do infrastruktury krytycznej. Należy nadmienić, że zarządy spółek, a w takiej formie organizacyjnej w znamienitej większości funkcjonują przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, zgodnie z Kodeksem spółek handlowych powoływane są w celu optymalnego zarządzania przedsiębiorstwami, uwzględniając aspekty makro i mikroekonomiczne. Biorąc pod uwagę znaczący wzrost cen energii, towarów, usług, paliw, zagospodarowania osadów i szybko postępującą inflację, brak zgody „Wód Polskich” na proponowany, uzasadniony wzrost cen za dostarczenie wody i odprowadzenie ścieków nie pozwala na właściwe zarządzanie przedsiębiorstwem. Dla wielu firm wodociągowo-kanalizacyjnych widmo upadłości staje się realne. Wstrzymywanie się z rozstrzygnięciem wniosków taryfowych i wydawaniem decyzji

pozwalających na uzasadnione podwyżki cen usług przedsiębiorstw wodociągowo-kanalizacyjnych może je narażać na wielomilionowe straty.

Nie bez znaczenia jest również fakt, że wnioski taryfowe są zatwierdzane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” zgodnie z zapisami ustawy na okres 3 lat, co w obecnej sytuacji i dynamicznie następujących zmian znacząco odbiega od realiów i problemów bieżących.

Skrócenie okresu obowiązywania taryf, choćby do jednego roku, przystosowałyby ceny do rzeczywistych i aktualnych kosztów.

Zarówno konsumenci, jak i właściciele firm wodociągowych oczekują od nich niespadającego, a najlepiej wzrastającego poziomu usług, co nierozzerwalnie wiąże się z inwestycjami w nowe sieci i remontowaniem obecnie funkcjonujących oraz stałym dbaniem o stan urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych. Sprostanie tym wyzwaniom wymaga stabilizacji finansowej. Podobnie jak uczestnictwo w programach unijnych czy pozyskiwanie funduszy zewnętrznych w celu realizacji zadań stawianych przed przedsiębiorstwami wodociągowymi, ponieważ często wymagany jest w tym celu wkład własny. W związku z brakiem wpływów przedsiębiorstwa wodociągowe zmuszone są do ograniczania inwestycji, a nawet hamowania wzrostu wynagrodzeń czy wręcz ich cięć. Zubożenie firm zmniejsza ich zdolności kredytowe i szanse na korzystanie ze środków unijnych. Słaba kondycja finansowa branży wodociągowej wpływa na bezpieczeństwo dostaw wody.

Wątpliwa kondycja finansowa firm wodociągowych przekłada się również na ich zasoby kadrowe. Trudna do zaakceptowania jest sytuacja ograniczania poszukiwania prób bilansowania się kosztem ich pracowników. Niskie płace będą powodować odpływ pracowników. Zakłady wodociągowe muszą dysponować pracownikami z różnego rodzaju kompetencjami. Każdego dnia dbają oni o zapewnienie ciągłego dostępu do podstawowego dobra, jakim jest woda. Utrata przez branżę wodociągową wykwalifikowanych kadr w równym stopniu, co brak inwestycji i nakładów na utrzymanie infrastruktury wodociągowej, negatywnie wpłynie na bezpieczeństwo dostaw wody i odbioru ścieków, co skutkować może łatwymi do wyobrażenia konsekwencjami dla środowiska i zdrowia mieszkańców.

Mając na względzie szeroko rozumiany interes społeczny, strony pracowników, pracodawców oraz strona samorządowa Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Katowicach wnoszą do nadzorujących Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” o podjęcie działań mających na celu właściwe wykorzystywanie przez PGW „Wody Polskie” ustawowych kompetencji i umożliwienie przedsiębiorstwom wodno-kanalizacyjnym, w uzasadnionych przypadkach, zmianę taryf czy też skrócenia obowiązującego okresu taryfikacyjnego świadczonych przez nich usług.

Stanowisko
podjęte przez strony
pracowników, pracodawców i stronę samorządową
WRDS w Katowicach

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Katowicach

Jarosław Wieczorek